

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

یاسین مژدی

محصول شیلات

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Amir Ali Razzaghi

■ **شیلات** عبارت از مجموعه علمی است که به شناسایی ، اکولوژی ، تکثیر و پرورش ، نگهداری ، عمل آوری و فرآوری ماهیان و سایر آبزیان و یا صید و بهره برداری محصولات حاصل از آنها میپردازد. واژه شیل برگرفته از نام نوعی دام ماهیگیری رودخانه ای است. از مهمترین حوزههای تخصصی شیلات که مجموعاً علوم و صنایع شیلاتی نامیده می شوند، میتوان به موارد زیر اشاره نمود:

❖ ماهی شناسی

❖ تکثیر و پرورش ماهی ، میگو ، صدف ، نرم تنان و گیاهان دریایی

❖ لیمنولوژی یا اکولوژی آب شیری

❖ اکولوژی دریاها

❖ صید و بهره برداری ماهیگیری صنعتی

❖ فرآوری محصولات شیلاتی

❖ تغذیه آبزیان پرورشی

■ در حال حاضر در ایران رشته ی مهندسی شیلات در مقطع لیسانس در چهار گرایش زیر در حال تدریس می باشد:

■ تکثیر و پرورش آبزیان

■ بوم شناسی آبزیان

■ فرآوری محصولات شیلاتی

■ صید آبزیان

پرورش انواع آبزیان (انواع ماهی و میگو) ، صید آبزیان در آبهای شمال و جنوب کشور ، فرآوری محصولات دریایی و توزیع و فروش آن در بازارهای داخلی و بین المللی ، مجموعه فعالیت اقتصادی سودآوری را تشکیل می دهد که ضمن ایجاد اشتغال برای مهارت های گوناگون نیروی انسانی ، درآمد ارزی مناسبی را نیز برای اقتصاد کشور به ارمغان می آورد.

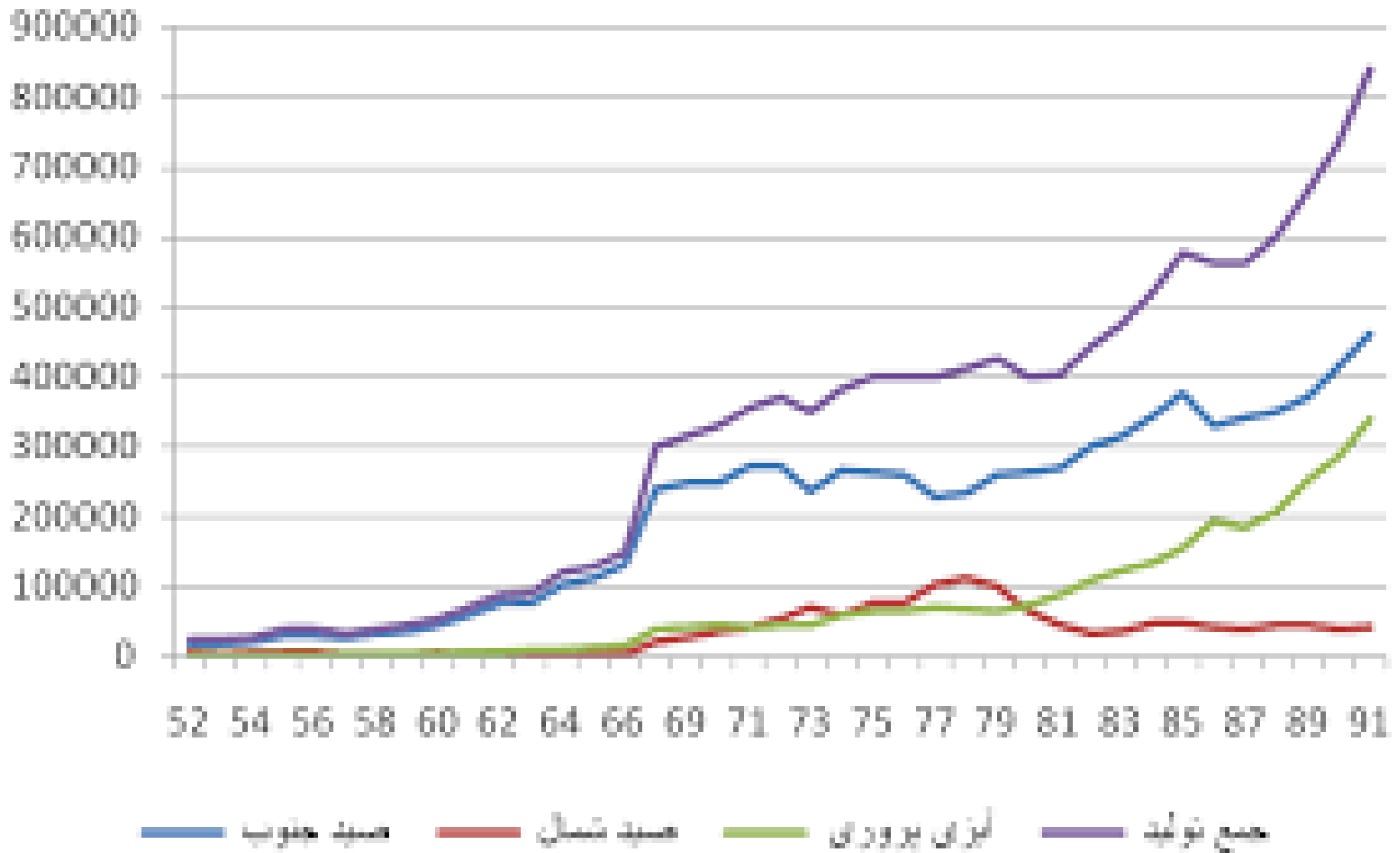
تاریخچه صنعت شیلات

- ریشه لغوی شیلات از کلمه " شیل " است . شیل ابزار صیدی بود که جهت صید ماهیان سفید در شمال کشور استفاده می شد و جمع آن شیلات است.
- تا سال ۱۳۳۲ {اعلام ملی شدن شیلات} فعالیت‌های شیلات براساس قراردادهای ایران و روسیه انجام و رودخانه های شمال نیز تحت اختیار وزارت دارایی بوده و از طریق مزایده واگذار می شدند.
- **رویکرد تولید در سازمان شیلات ایران همسو با رویکرد جهانی است، ایران در مجموع در تولید محصولات شیلاتی در جهان رتبه ۲۳ و به طور مجزا در صید رتبه ۲۵، در پرورش یا آبزی پروری رتبه ۱۸.**
- براساس گزارش رسمی سازمان خواربار جهانی (فائو) در ۱۳۵۷ کل تولید آبزیان در ایران از طریق صید و پرورش حدود ۳۲ هزار و ۴۰۰ تن بوده که این رقم در پایان ۱۳۹۶ به یک میلیون و ۲۰۲ هزار تن افزایش یافته و این رشد ۴۰ برابری در چهار دهه انقلاب اسلامی جایگاه ویژه‌ای را به ایران در منطقه و جهان داده است.

✓ برای ایران سهمی در اعماق بیش از ۲۰۰ متری دریای عمان و اقیانوس هند از ذخایری ماهیانی به نام «میکتوفیده» یا «فانوس ماهیان» هست که جز در چند سال اخیر برداشت نشده بود؛ ماهی «میکتوفیده» به دلیل ریز بودن (حدود چهار سانتی‌متر) قابل استفاده برای مصارف انسانی نیست، اما منبع خوبی برای تولید پودر ماهی، صنایع فرآوری و صنایع جنبی مربوط به ماهی‌های پرورشی داخل کشور به شمار می‌رود.

✓ شیلات ایران هم برای خودکفایی در تولید خوراک ماهی‌های پرورشی داخل به کشتی‌های جدیدی اجازه داده تا در این عمق وارد شده و صید داشته باشند. البته شیلات این مجوز را فقط به کشتی‌های ایرانی داده است؛ اما برخی از آنها شریک خارجی و از جمله چینی دارند که در این زمینه با تجربه‌تر از صیادان ایرانی هستند.

✓ البته براساس مجوزهایی که شیلات صادر کرده، این کشتی‌ها باید در آب‌هایی با مشخصات خاصی صید کرده و در اعماق خاصی صیادی کنند؛ بنابراین به یک نسبت خاص برای صید این ماهی و صید ماهی‌های تجاری مجوز داده می‌شود. اما به هر حال ممکن است بخشی از ماهیان دیگر نیز در تورهای آنها بیایند که تجاری است و صیادان به تناسب میزان صید ماهی‌های تجاری که دارند، سود می‌برند.

■ صید جنوب ■ صید شمال ■ آبزی پروری

✓ در سال ۱۳۹۶، ۱۳۷/۵ هزار تن انواع محصولات آبریان به ارزش حدود ۵۰۷ میلیون دلار از کشور صادر شده است که نسبت به سال قبل از نظر وزنی ۲۴٪ و از نظر ارزشی ۲۲٪ افزایش داشته است.

✓ در طی سالیان گذشته ۴۴ کشور دنیا مقصد کالاهای صادراتی آبریان ایران بوده اند.

✓ صادرکنندگان آبریان ایران موفق شدند در سال ۱۳۹۶ که فرصت توسعه روابط اقتصادی با قطر فراهم شد سهم صادرات خود را قریب ده برابر افزایش دهند و صادرات ۶۹۰۰۰ دلاری سال ۱۳۹۵ به بیش از ۵۵۰ هزار دلار در سال ۱۳۹۶ افزایش یافت.

✓ خوشبختانه به همت پرورش دهندگان میگو و ماهی، تلاش صیادان، سرمایه گذاری و برنامه ریزی و مدیریت واحدهای فرآوری و صادرکنندگان، هر ساله شاهد افزایش میزان صادرات محصولات آبریان کشور از نظر مقدار و ارزش هستیم که جدول ذیل گویای این مسئله است.

جدول شماره ۲- مقدار و ارزش صادرات آذربایان ایران به کشورهای هدف صادراتی در سال ۱۳۹۵

ردیف	کشور	مقدار (ک.گ)	ارزش (دلار)	ردیف	کشور	مقدار (ک.گ)	ارزش (دلار)
۱	عراق	۴۷۰۳۳۲۱۴	۱۴۵۴۲۹۱۱۴	۲۲	ترکیه	۴۷۵۸۵	۲۴۱۲۲۳
۲	ویتنام	۳۹۳۷۲۳۵۸	۱۲۴۷۴۲۲۹۵	۲۳	تاجیکستان	۱۶۳۷۹۸	۱۶۳۸۲۸
۳	چین	۷۷۳۸۵۳۰	۲۶۳۵۴۸۰۲	۲۴	ایتالیا	۵۸	۱۴۶۸۵۰
۴	امارات متحده عربی	۳۰۱۳۹۵۶	۱۳۸۹۱۷۱۸	۲۵	بلژیک	۴۸	۱۲۲۷۰۶
۵	تایلند	۴۰۱۷۲۴۵	۱۲۹۲۹۷۶۱	۲۶	آذربایجان	۱۹۹۴۳۵	۱۱۳۳۲۸
۶	کویت	۱۹۹۸۶۹۷	۸۰۹۳۹۳۲	۲۷	ترکمنستان	۱۱۴۵۲۰	۹۱۶۱۶
۷	هنگ کنگ	۲۱۰۱۹۹۵	۷۶۲۱۶۴۶	۲۸	لوگز امپورگ	۳۳	۸۲۸۷۵
۸	سری لانکا	۱۶۶۰۶۳۰	۳۲۷۱۷۴۶	۲۹	ایالات متحده آمریکا	۱۲۲۱۰	۸۰۸۳۵
۹	لبنان	۵۳۹۹۵۸	۲۴۳۰۸۲۰	۳۰	قطر	۶۲۳۱	۶۹۲۰۱
۱۰	افغانستان	۴۷۲۳۱۸	۲۳۷۲۷۲۶	۳۱	قزاقستان	۴۳۷۲۸	۵۱۳۹۸
۱۱	فرانسه	۴۴۰۸۲۷	۲۰۶۷۰۰۳	۳۲	بحرین	۱۵۰۱۳	۴۵۳۴۰
۱۲	فدراسیون روسیه	۲۶۹۲۰۰	۱۱۳۹۷۱۸	۳۳	سوئیس	۱۳۰	۴۱۶۲۵
۱۳	مالزی	۴۲۵۹۳۱	۸۹۸۳۵۶	۳۴	کانادا	۷۵۷	۲۶۳۶۰
۱۴	اسپانیا	۷۲۰۶۹	۴۷۸۳۰۲	۳۵	استرالیا	۱۸۲۰	۶۸۶۰
۱۵	عمان	۹۷۶۶۰	۴۴۲۸۶۶	۳۶	ارمنستان	۳۴۲۷۰	۶۶۷۴
۱۶	جمهوری کره	۱۴۶۵۳۴	۴۳۱۱۲۶	۳۷	ژاپن	۵	۵۱۰۰
۱۷	پاکستان	۱۲۰۷۹۲	۴۲۱۹۱۷	۳۸	اتریش	۱۹۲	۱۰۱۴
۱۸	تایوان	۸۳۵۴۰	۴۱۰۲۳۴	۳۹	آفریقای جنوبی	۶۷۰	۷۳۷
۱۹	انگلستان	۲۸۳	۳۷۳۹۷۱	جمع کل		۱۱۰۳۵۳۷۵۷	۳۵۵۶۱۸۰۰۴
۲۰	آلمان	۱۵۱۷	۲۶۳۹۸۲				
۲۱	میانمار	۱۰۶۰۰۰	۲۵۴۴۰۰				

- ❖ آنچه در جدول بالا نشان می دهد بالاترین سهم مربوط به کشورهای عراق و ویتنام است ولی محصولات ما به لوکزامبورگ، آفریقای جنوبی و حتی ایالات متحده آمریکا، هم صادر شده است. البته با توجه به آن که هنگ کنگ و ویتنام مسیرهای اصلی ارسال آبریان ما به کشور چین هستند اگر مجموع آمار این سه مقصد را در نظر بگیریم، رتبه نخست به کشور چین اختصاص خواهد یافت.
- ❖ با توجه به استقبال کشورهای عربی منطقه از محصولات آبریان ایران، سهم این کشورها شامل امارات متحده عربی، کویت، قطر و لبنان نیز در مجموع بالاست. نکته جالب این است که صادرکنندگان آبریان ایران موفق شدند در سال ۱۳۹۶ که فرصت توسعه روابط اقتصادی با قطر فراهم شد سهم صادرات خود را قریب ده برابر افزایش دهند و صادرات ۶۹۰۰۰ دلاری سال ۱۳۹۵ به بیش از ۵۵۰ هزار دلار در سال ۱۳۹۶ افزایش یافت .
- ❖ در مورد ساختار داخلی بزرگترین مشکل عدم تفاهم پرورش دهندگان با صادر کنندگان است به این معنا که به جز صنعت میگو و خاویار که بنیاد آن بر اساس صادرات بنا نهاده شده، سایر تولیدات آبریان (اعم از پرورشی و صیادی) با هدف بازار داخلی صورت می گیرد و مشخصه های لازم برای صادرات را ندارد یا کم دارد، در واقع عموم پرورش دهندگان داخلی به علائم و هشدارهای صادر کننده در مورد رعایت نیازهای بازار صادراتی توجه چندانی ندارند که این باید اصلاح گردد.

- ✓ مشکل دوم بالا بودن تعرفه صادرات آبریان ایران به اتحادیه اروپا از یک سو و عدم امکان صادرات مستقیم آبریان ایران به کشور چین (مقصد بیش از ۷۰ درصد ارزش صادرات آبریان ایران) می‌باشد. توضیح آن که تعرفه واردات آبریان از کشورهای رقیب ما نظیر هندوستان و ویتنام به اروپا ۴/۲٪ می‌باشد و برای اکوادور تعرفه صفر در نظر گرفته شده و لیکن واردات از کشور ما مستلزم تعرفه ۱۲ درصدی است. این قدرت رقابت ما را کم کرده و به عنوان یک مانع مهم شناخته می‌شود. از طرف دیگر به دلیل عدم تبادل تفاهمنامه قرنطینه دامپزشکی میان ایران و چین، امکان صادرات مستقیم آبریان پرورشی از ایران به چین وجود ندارد و صادر کنندگان ما صادرات خود را به صورت غیرمستقیم و از کشور ثالث انجام می‌دهند و این هم یک مانع بزرگ برای توسعه صادرات آبریان کشور می‌باشد .
- ✓ صادر کنندگان کشور از محدودیت های نقل و انتقال مالی، دور زدن تحریم ها، سیاست جدید اخیر ارزی دولت مبنی بر حمایت از واردات با تعیین نرخ ۴۲۰۰۰۰ ریالی، محدودیت اعتبارات تخصیصی، نرخ بهره بالا (نسبت به رقبایمان در سایر کشورها)، عدم ثبات سیاست ها و موارد مشابه در فشار هستند
- ✓ علاوه بر اصلاحاتی که باید به صورت کلان در اقتصاد کشور صورت پذیرد و خصوصاً مانع فعلی یعنی الزام صادر کننده به فروش ارز خود به نرخ تعیین شده دولت، بر اساس مشکلات اختصاصی که توضیح داده شد راه حل ها روشن است.

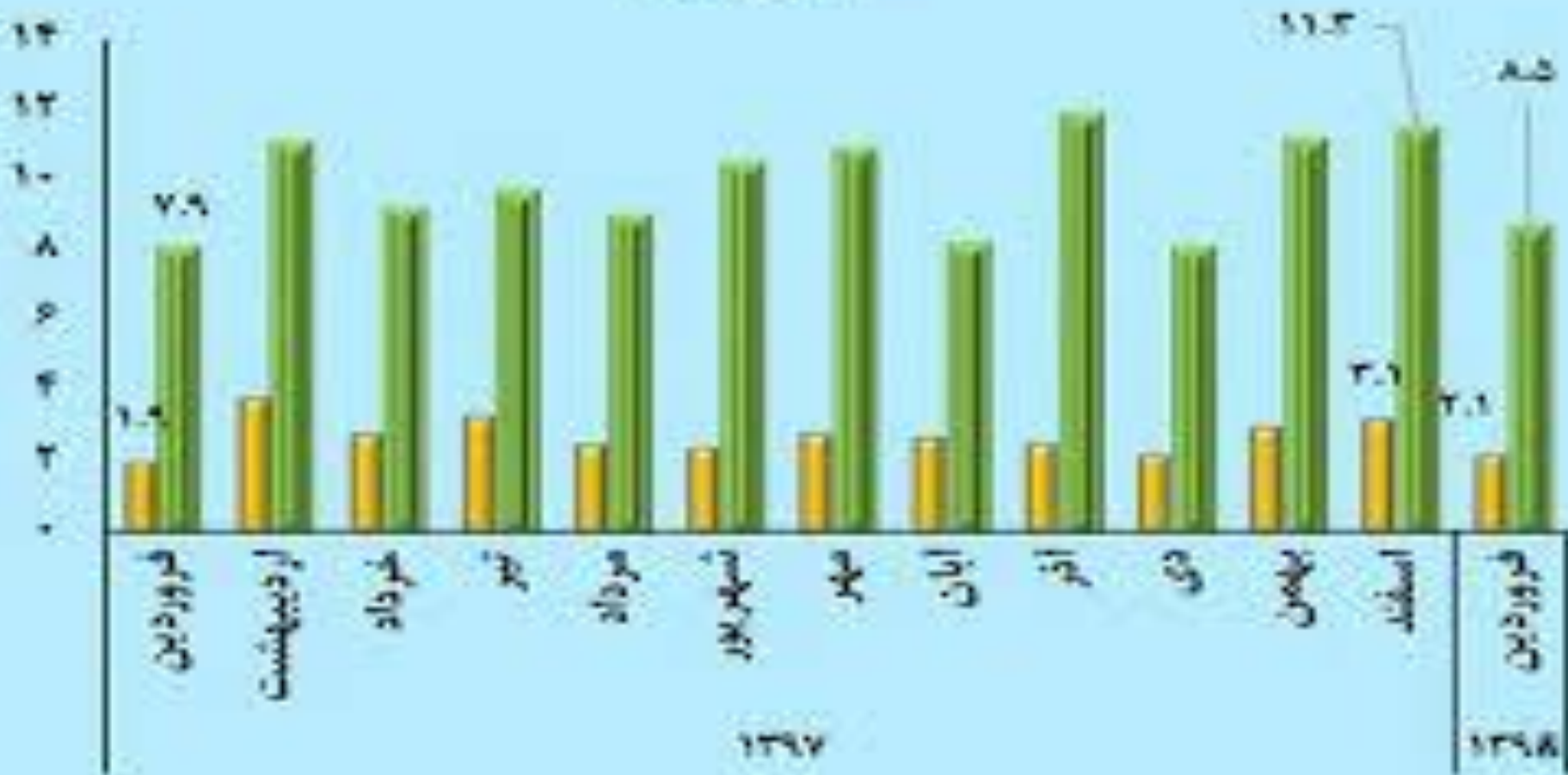

✓ یکی از مهمترین کارها بهبود ساختار تولید و نظام بهره برداری در صنعت شیلات است. پرورش دهنده ماهی سردابی و گرمابی باید متوجه باشد که در صورت تداوم تولید خود به شیوه های قبلی و محصور ماندن در حصار بازار داخلی امکان رشد و توسعه از آنان سلب می شود و تنها در صورتی که با هدف تولید بخشی از محصول برای بازارهای صادراتی نظیر روسیه، ژاپن، ویتنام و کشورهای اروپایی به تداوم فعالیت پردازند می توانند موفق شوند.

✓ از جمله کارهای دیگری که باید بشود تجهیز مزارع و واحدهای فرآوری به سیستم پایش و ردیابی محصول است.

✓ علاوه بر اینها ارتقای دانش فنی تولید و نیز بهینه سازی سیستم های فرآوری، بهبود روش های بازاریابی و عرضه محصول و نیز تداوم سرمایه گذاری های انجام شده در زمینه کیفیت بسته بندی است.

میلیون تن

واردات (Yellow) صادرات بدون نفت خام (Green)

تولید کنندگان ماهی

۱. چین

چین بزرگ‌ترین تولیدکننده ماهی در جهان است. این کشور با اختلاف زیاد از کشورهای دیگر، حدوداً ۵۸ میلیون تن ماهی در سال تولید می‌کند. برآورد شده که این کشور یک‌سوم از کل تولید ماهی در جهان را به خود اختصاص داده است.

۲. هند

هند در حال حاضر دومین تولیدکننده بزرگ ماهی در جهان است. یکی از نکات قابل توجه در مورد صنعت ماهی هند این است که آبی‌پروری در قرن ۱۹ در این کشور تاسیس شده. این کشور ۹ میلیون و ۴۵ هزار و ۸۹۲ تن ماهی در سال تولید می‌کند.

۳. اندونزی

برخلاف چین و هند، درآمد حاصل از صنعت ماهی سه درصد کل تولید ناخالص داخلی این کشور را تشکیل می‌دهد. این کشور سالانه ۶ میلیون و ۱۰۱ هزار و ۷۲۵ تن ماهی در سال تولید می‌کند.

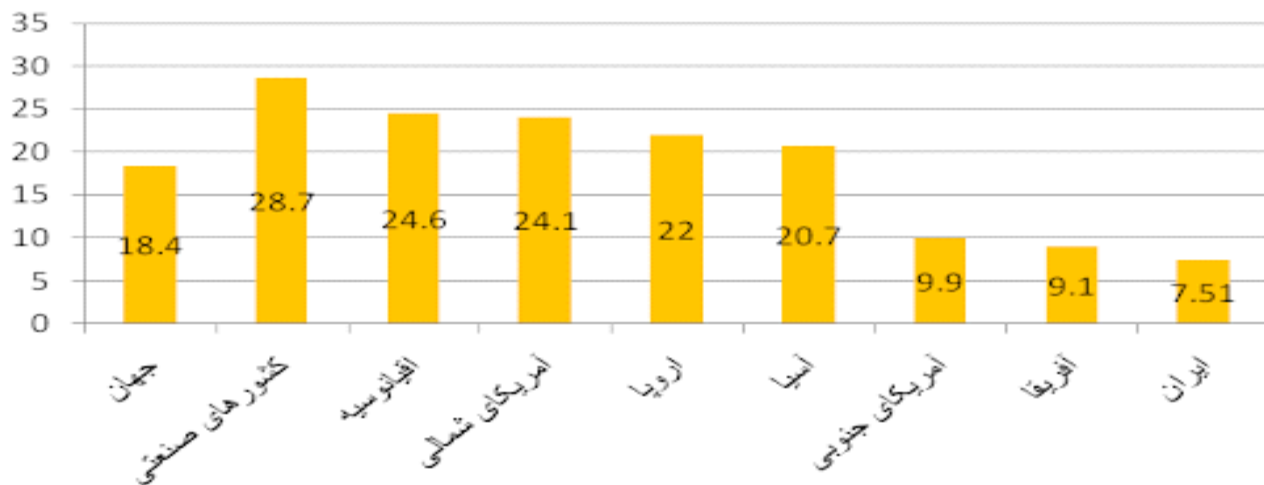
۴. پرو

پرو با تولید سالانه پنج میلیون و ۸۵۴ هزار و ۲۳۳ تن ماهی، چهارمین کشور بزرگ تولیدکننده ماهی در جهان شناخته می‌شود.

۵. ایالات متحده آمریکا

ایالات متحده پنج میلیون و ۳۶۰ هزار و ۵۹۷ تن ماهی در سال تولید می‌کند. این کشور یکی از بزرگ‌ترین مناطق آبی در جهان را با مساحت بیش از ۱۱,۴ میلیون کیلومتر مربع در اختیار دارد.

مصرف سرانه آبزیان در ایران و جهان 1388

براساس اعلام رسمی اتحادیه تولید و تجارت آبزیان ایران قیمت های جدید آبزیان در آبان ماه سال جاری نسبت به سال قبل ۷۵٪ افزایش را نشان می دهد که نسبت به رقم ذکر شده در گزارش بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پایین تر می باشد و این مشخص می سازد که قیمت های مصرف کننده در میادین میوه و تره بار (که منبع اصلی گزارشات بانک مرکزی است) رشد قیمت بیشتری نسبت به قیمت های آبزیان منجمد مصوب اتحادیه داشته است.

مهمترین عوامل افزایش بهای مصرف کننده آبزیان در بازار را می توان در سه عامل زیر برشمرد:

۱- افزایش نرخ ارز و اثرگذاری آن در تمام بخش های اقتصادی کشور و از جمله قیمت تمام شده نهاده های تولید آبزیان که به افزایش قیمت محصول در محل مزرعه انجامیده.

۲- عدم تخصیص ارز به واردات آبزیان و کمبود ناشی از عدم واردات ماهی به کشور که مستقیماً در بازار اثرگذار بوده است.

۳- وجود انگیزه برای صیادان ماهیان تجاری جنوب جهت فروش محصول خود به خریداران خارجی .

➤ متأسفانه تصمیمات اخیر و نوسانات ارزی و غیر ارزی ناشی از آن ضربه مهلکی به مصرف آبزیان وارد کرده و به اذعان مدیران فروشگاه های زنجیره ای و نیز فعالان بازار و اعضای اتحادیه مقادیر فروش به شدت افت پیدا کرده است. این موضوع اگر تداوم یابد نتایج سالها تلاش در زمینه بهبود مصرف آبزیان و فرهنگ سازی که توسط بخش خصوصی و شیلات انجام شده بود در معرض تهدید قرار می گیرد.

خواص آبزیان

خواص آبزیان:

- از آنجا که پروتئین موجود در آبزیان از نظر پزشکی به لحاظ دارا بودن ترکیبات خاص از مفیدترین انواع پروتئین حیوانی بشمار میرود روز بروز بر تعداد طالبان آن افزوده می گردد لذا از اهمیت ویژه ای برخوردار است که بخشی از آن بشرح ذیل ارائه می شود:
- ✓ تأمین غذای مصرفی جامعه و کمک به اهمیت غذایی سهم بخش کشاورزی.
- ✓ اشتغال زائی بالا از تولید تا مصرف.
- ✓ غذای سلامتی : گوشت ماهی ها سرشار از پروتئین که دارای بیست نوع اسید آمینه که ۱۰ نوع آن برای بدن ضروری و قادر به ساخت آنها نمی باشد و حدود ۱۹٪ گوشت ماهی پروتئین است که سهل هضم و بطور کامل جذب می شود. - گوشت ماهی دارای چربی به نام امگا سه است که برای بدن زیان ندارد و می تواند چربی خون انسان را کنترل کند.
- ✓ مواد معدنی مهم مانند کلسیم، ید، سدیم، منیزیم، فسفر، آهن، روی و گوگرد در بدن آبزیان فراوان است و می توان به لزوم مصرف ید برای مادر در دوران بارداری اشاره کرد.
- ✓ ارزش داروئی و درمانی داشته و ماهی را داروی جهانی قلب نامیده اند و از سکتته های قلبی پیشگیری و از فشار خون جلو گیری و در سلامت دستگاه عصبی و پیشگیری و درمان بیماری های اسم، آلرژی، سرطان، روماتیسم.

با وجود گستردگی فعالیت و کاهش ذخائر دریایی تقاضای جهانی برای مصرف آبزیان افزایش یافته و توسعه آبی پروری را بعنوان یک ضرورت مطرح ساخته است که امکانات بالقوه کشور در این زمینه و امکان مشارکت همه در این فعالیت زمینه گسترش را فراهم ساخته و مشکلات این بخش علاوه بر مشکلات سرمایه گذاری که نیاز به مدیریت و قوانین و مقررات ویژه ای دارد تنگناهایی هم که در این بخش وجود دارد به سه دسته تقسیم می شود:

الف - مشکلات زیر بنایی و مهندسی تولید:

مشکلات مربوطه به شناسائی و مطالعه اراضی مستعد پرورش آبزیان، مشکلات مربوط به ساخت و آماده سازی مشکلات مربوط به تجهیز و بهره برداری و مشکلات مربوط به حرکت آب از منبع به مزرعه.

ب - مشکلات در حین تولید:

مشکلات مربوط به آماده سازی مزارع، تهیه و حمل و نقل بچه ماهی و لارو، تغذیه و بهداشت آبزیان و رعایت اصول پرورش آبزیان.

ج - مشکلات بعد از تولید:

مشکلات مربوط به نحوه صید و برداشت از مزرعه و غیر استاندارد عمل کردن، مشکلات حمل و جابجائی ناصحیح آبزیان که اینها باعث افت محصول و افزایش ضایعات برتولید می شود، مشکلات عمل آوری و بسته بندی نامناسب مشکل بازررسانی و افت کیفیت مسیر و مشکل بازاریابی و صادرات.

راهکارها و پیشنهادات

✓ جلوگیری از صید بی رویه دریاها، رودخانه ها، سواحل.

✓ تدوین و اعمال استانداردهای تجهیزات، ادوات و روشهای صید.

✓ اعمال ممنوعیت های گونه ای، مکانی و زمانی صید و تعیین حداکثر میزان برداشت از منابع دریایی بر اساس گونه ها.

✓ هدفمند کردن تکنولوژی صید و کاهش صید صنعتی.

✓ اعمال مدیریت صید گاهی و تجهیز بنادر و افزایش تعاونیها در این رابطه.

✓ تعدیل ظرفیت اضافی ناوگان صیادی.

✓ ایجاد مرکز مطالعه بهداشت آبریان توسط سازمان مربوطه

✓ کاهش ضایعات آبریان از طریق عایق بندی مناسب انبار نگهداری ماهی در شناور، تأمین امکانات سردسازی سریع ماهی پس از صید و

برداشت از مزارع اصلاح روشهای حمل و نقل و جابجائی ماهی و نگهداری ماهی در انبارها، اصلاح جایگاههای تخلیه صید و تجهیز آنها به

امکانات تخلیه و شستشو و سردسازی، بکارگیری خودروهای مناسب حمل و نقل و استفاده از جعبه های مخصوص حمل ماهی

✓ گسترش، حفظ زیست گاههای طبیعی آبریان و ترسیم زیستگاهها و بازسازی ذخایر از طریق رهاسازی آبریان و توسعه زیستگاههای

مصنوعی.

✓ شناسائی، مطالعه و توسعه اراضی مستعد پرورش آبزیان (ماهی، میگو و ...

✓ افزایش بهره برداری از طریق: افزایش راندمان تولید در واحد سطح، افزایش ضریب تبدیل غذا، افزایش میانگین وزن در موقع برداشت از مزارع و افزایش تولید با بکارگیری فنون مهندسی آب و ساختار مزارع.

✓ افزایش و تنوع گونه های قابل پرورش آبزیان و استفاده از گونه های آبزیان بومی در پرورش.

✓ توسعه روشهای نوین پرورش از جمله پرورش ماهی در قفس، کانال، پرورش ماهی در محیط های محصور دریایی.

✓ افزایش کیفیت برداشت، حمل و نقل و سردسازی و عمل آوری و ایجاد صنایع جانبی و بومی کردن صنایع عمل آوری.

✓ کاربردی کردن تحقیقات آبزیان با هدف توسعه آبی پروری و بهبود تغذیه و بهداشت آبزیان و اصلاح ژنتیکی.

✓ توسعه صادرات و بازاریابی و توجه به خواسته های بازار و بهبود فرآورده های آبزیان.

✓ آموزش مستمر آبی پروران و ترویج تکنولوژی صید و آبزیان و کار آمد کردن تشکلهای بهره بردار.

✓ طرح استفاده از کارشناس در مزارع و اجرای طرح بعنوان کارشناس ناظر آبزیان.

✓ توسعه بیمه تولید آبزیان و بیمه صادرات آن.

✓ تشکیل صندوقهای سرمایه گذاری آبزیان.

✓ ایجاد بازارچه های عرضه ماهی و آبزیان در استانهای ساحلی.

✓ تضمین خرید محصولات و تولیدات آبزیان . بر اساس آخرین آمار سال ۹۷، معادل ۱۴۳ هزار تن انواع محصولات شیلاتی به

ارزش بیش از ۵۲۸ میلیون دلار را به کشورهای مختلف صادر کردیم و در مقابل این صادرات اختصاصی شیلات، ۷۰ میلیون

دلار اقلام مورد نیاز شیلاتی وارد شده و تراز تجاری ما مثبت بوده است.

